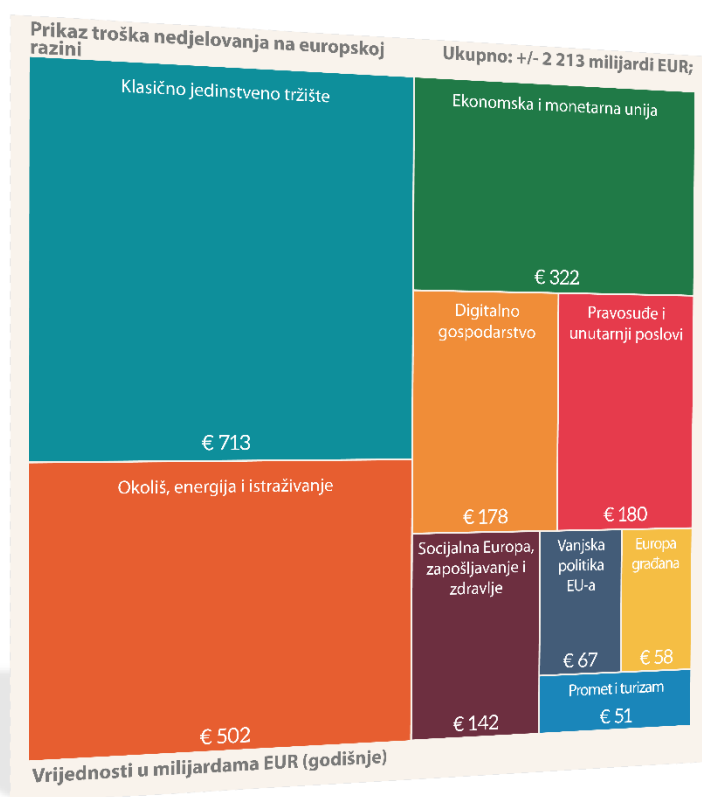

Dividenda Europe od dva bilijuna eura

Pregled troškova
nedjelovanja na
europskoj razini,
2019. – 2024.

IZVADAK IZ STUDIJE

EPRS | Služba Europskog parlamenta za istraživanja

Odjel za europsku dodanu vrijednost
PE 631.745 – travanj 2019.

Dividenda Europe od dva bilijuna eura:

pregled troškova nedjelovanja na europskoj razini,
2019. – 2024.

IZVADAK IZ STUDIJE

Ovaj izvadak dolazi iz istraživanja koje objedinjuje tekući rad na dugoročnom projektu utvrđivanja i analize „troškova nedjelovanja na europskoj razini“ u brojnim područjima politika. Ova se ideja, koju je Europski parlament uveo 1980-ih, ovdje upotrebljava za kvantificiranje mogućeg rasta učinkovitosti današnjeg europskog gospodarstva putem niza političkih inicijativa za koje se Parlament nedavno zalagao – od šireg i dubljeg jedinstvenog digitalnog tržišta do sustavnije koordinacije nacionalnih i europskih politika obrane ili pojačane suradnje u borbi protiv izbjegavanja plaćanja poreza. Koristi se prije svega mjere rastom BDP-a ili racionalnijim korištenjem javnim resursima.

Posljednja analiza upućuje na to da postoji potencijalna dobit za europsko gospodarstvo (EU-28) od preko 2 200 milijardi eura koja bi se mogla ostvariti ako institucije Unije donesu politike koje zagovara Parlament u nizu posebnih područja te ako se one u potpunosti provedu u desetogodišnjem razdoblju od 2019. do 2029. To bi dovelo do „dividende od dva bilijuna eura“, što bi predstavljalo povećanje ukupnog BDP-a EU-a za oko 14 % (2017. iznosio je 15,3 bilijuna eura). Ovom se studijom želi dati doprinos aktualnoj raspravi o prioritetima politike Europske unije za tekući petogodišnji institucijski ciklus od 2019. do 2024. godine.

UREDNIK:

Anthony Teasdale

Adresa e-pošte za kontakt: EPRS-EuropeanAddedValue@ep.europa.eu

DOKUMENT SASTAVILI:

Micaela Del Monte, Tatjana Evas, Aleksandra Heflich, Niombo Lomba, Klaus Müller, Cecilia Navarra, Jerome Saulnier, Elodie Thirion i Wouter Van Ballegooij, Odjel za europsku dodanu vrijednost; te Tania Litico i Laura Puccio, Služba za istraživanja za zastupnike.

Autori žele zahvaliti Charalamposu Avrakotisu i Federicu Brovelliju, stažistima u Odjelu za europsku dodanu vrijednost, na njihovoj pomoći u istraživanju.

Glavna uprava za usluge parlamentarnog istraživanja (EPRS),
Europski parlament.

Uz potporu:

Skupine EP-a za inovacije,
Ureda glavnog tajnika,
Europskog parlamenta.

JEZIČNE VERZIJE:

Izvornik: EN

Dokument dovršen u travnju 2019. godine.
Bruxelles, © Europska unija, 2019.

IZJAVA O ODRICANJU OD ODGOVORNOSTI

Ovaj je dokument pripremljen kao popratni materijal za zastupnike i osoblje u Europskom parlamentu kako bi im se pomoglo u njihovu parlamentarnom radu. Za sadržaj ovog dokumenta odgovoran je isključivo njegov autor (autori) i mišljenja izražena u njemu ne treba smatrati službenim stajalištem Parlamenta.

Umnožavanje i prevođenje dopušteni su u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da se navede izvor te da se Parlament o tome unaprijed obavijesti i da mu se pošalje primjerak teksta.

PE 631.745

ISBN: 978-92-846-5008-8

DOI: 10.2861/135201

CAT: QA-02-19-215-HR-N

Dividenda Europe od dva bilijuna eura: **pregled troškova nedjelovanja na europskoj** **razini, 2019. – 2024.**

Uvod

Sažetak

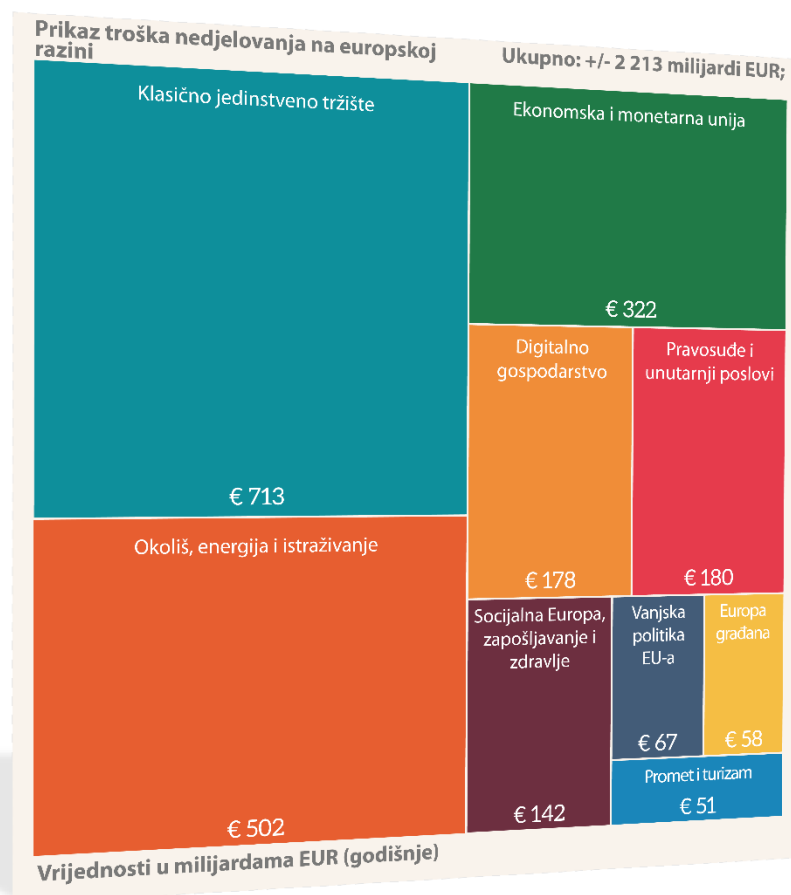
Zajedničko djelovanje Europske unije građanima može donijeti znatnu gospodarsku korist. Postojeće jedinstveno tržište, koje se gradilo desetljećima, već je dovelo do povećanja europskog gospodarstva (EU-28) za više od 5 %, nudeći veći izbor potrošačima i veće ekonomije razmjera za proizvođače, povećavajući tako trgovinu, ulaganja i zapošljavanje. U mnogim područjima politika, od prijevoza do istraživanja, ili od digitalnog gospodarstva do pravosuđa i unutarnjih poslova, postojeće zajedničko djelovanje moglo bi se produbiti ili se poduzeti novo djelovanje na način koji bi ostvario pozitivne gospodarske rezultate.

Od 2012. Odjel Europskog parlamenta za europsku dodanu vrijednost pokušava procijeniti potencijalnu gospodarsku dobitak koja proizlazi iz političkih inicijativa koje podržava Parlament, a koja bi s vremenom mogla povećati gospodarski učinak Europe. Takva dobit ili „europska dodana vrijednost“ uglavnom dolazi iz dodatnog BDP-a ili racionalnije dodjele postojećih javnih sredstava preko bolje koordinacije javne potrošnje na nacionalnoj i europskoj razini. Posljednja analiza upućuje na to da postoji potencijalna dobit za europsko gospodarstvo (EU-28) od preko **2 200 milijardi eura** koja bi se mogla ostvariti ako institucije Unije donesu politike koje zagovara Parlament u nizu posebnih područja te ako se one u potpunosti provedu u desetogodišnjem razdoblju od 2019. do 2029. To bi dovelo do „dividende od dva bilijuna eura“, što bi predstavljalo povećanje **ukupnog BDP-a EU-a za oko 14 %** (2017. iznosio je 15,3 bilijuna eura).

Deset širokih područja politika na kojima se većim zajedničkim djelovanjem može potaknuti europsko gospodarstvo sve do povećanje vrijednosti od 2 213 milijardi eura navedeno je u slikovnom obliku na sljedećoj stranici na „Prikazu troška nedjelovanja na europskoj razini“:

- Klasično jedinstveno tržište (713 milijardi eura)
- Digitalno gospodarstvo (178 milijardi eura)
- Ekonomska i monetarna unija (EMU) (322 milijarde eura)
- Okoliš, energija i istraživanje (502 milijarde eura)
- Promet i turizam (51 milijarda eura)
- Socijalna Europa, zapošljavanje i zdravlje (142 milijarde eura)
- Europa građana (58 milijardi eura)
- Pravosuđe i unutarnji poslovi – Migracije i granice (55 milijardi eura)
- Pravosuđe i unutarnji poslovi – Sigurnost i temeljna prava (125 milijardi eura)
- Vanjska politika EU-a (67 milijardi eura).

Tih deset područja politika može se podijeliti na **50 posebnih područja politika** koja čine sastavne elemente te analize. Ti su podaci navedeni u sinoptičkom obliku u odjeljku „Najnovija analiza” u nastavku. U sljedećem će odjeljku čitatelji naći kratak sažetak potencijalne ekonomske dobiti u svakom od tih 50 područja. Nakon toga se na više od 200 sljedećih stranica tih 50 područja politika još više razrađuje uz poveznice na relevantna istraživanja, bez obzira na to je li ih provela Služba Europskog parlamenta za istraživanja (EPRS) ili vanjska tijela. Konačno, na grafikonu je prikazano kretanje iznosa utvrđenih kao potencijalna europska dodana vrijednost prema područjima politika u uzastopnim izdanjima ovog dokumenta od 2014.

Kontekst

Koncept „nedjelovanja na europskoj razini” prvi je put uveden i razvijen početkom 1980-ih u Europskom parlamentu putem izvješća koje je njegov Posebni odbor za Europski gospodarski oporavak naručio od dva vodeća ekonomista Michaela Alberta i Jamesa Balla. U izvješću Alberta i Balla „*Ususret europskom gospodarskom oporavku tijekom 1980-ih*”, objavljenom u kolovozu 1983., tvrdi se da „nepostojanje istinskog zajedničkog tržišta”, zajedno s drugim preprekama trgovini unutar Zajednice, predstavlja sustavan nedostatak u europskom gospodarstvu koje je nedovoljno uspješno (u usporedbi sa svojim potencijalom) na razini od „jednog radnog tjedna godišnje za svakog radnika, što predstavlja trošak od 2 % BDP-a”.

Taj „trošak nedjelovanja na europskoj razini“ postao je snažan razlog za pokretanje detaljnog zakonodavnog programa kojim bi se dovršilo jedinstveno tržište tijekom prvih osam godina Delorsove Komisije, počevši od siječnja 1985. Trošak koji bi se mogao izbjeći uspješnim dovršetkom jedinstvenog tržišta kvantificiran je detaljnije u ključnom Cecchinijevu izvješću, koje je Europska komisija objavila u travnju 1988. U izvješću „*Cijena nedjelovanja na europskoj razini na jedinstvenom tržištu*“ tvrdi se da bi rast europskog gospodarstva iznosio 4,5 % (a potencijalno i 6,5 %) BDP-a. Daljnjom analizom gospodarskog učinka više od 3 500 pojedinačnih mjera usvojenih na razini EU-a za dovršenje jedinstvenog tržišta u razdoblju od sredine 1980-ih godina upućuje se na povećanje ukupnog BDP-a za više od 5,0 % ili oko 1 500 EUR godišnje po glavi stanovnika, s povećanjima BDP-a koja se kreću od 1,7 do 8,5 %.

Ideja „troška nedjelovanja na europskoj razini“ može se primijeniti šire nego u odnosu na jedinstveno tržište, iako ju je možda lakše kvantificirati u tom konkretnom području politike nego u nekim drugim sektorima. Ključna je zamisao da bi kao posljedica izostanka zajedničkog djelovanja na europskoj razini u pojedinim sektorima moglo doći do gubitka učinkovitosti cjelokupnog gospodarstva i/ili da se ne ostvaruje zajedničko javno dobro koje bi u protivnom moglo postojati. Pojam „troška nedjelovanja na europskoj razini“ usko je povezan s konceptom „europske dodane vrijednosti“, zbog toga što se potonjim pojmom pokušavaju utvrditi kolektivne koristi poduzimanja, a prvim kolektivni gospodarski trošak nepoduzimanja političkog djelovanja na europskoj razini u određenom području.

Postupak pregleda do danas

Mogući multiplikacijski učinak produblivanja postojećeg europskog djelovanja ili poduzimanja novih mjera i dalje je snažan. Odjel za europsku dodanu vrijednost Europske službe za parlamentarna istraživanja (EPRS) od 2012. procjenjuje moguću ekonomsku korist koju ostvaruju političke inicijative koje podržava Parlament, a koja bi s vremenom mogla potaknuti europsko gospodarstvo. Takva bi korist uglavnom bila posljedica dodatnog BDP-a preko racionalnije dodjele postojećih javnih sredstava ili bolje koordinacije javne potrošnje na nacionalnoj i europskoj razini. Taj se pristup ne temelji na pretpostavci veće javne potrošnje (osim ako bi mogla imati snažan multiplikacijski učinak), nego na utvrđivanju djelovanja kojima bi se mogao povećati dugoročni potencijal rasta gospodarstva bez dodatnih rashoda – kao u izgradnji šireg i dubljeg jedinstvenog digitalnog tržišta kao nadopune tradicionalnom jedinstvenom tržištu, ili osiguravanju bolje potrošnje postojećih javnih sredstava – kao u sustavnijem usklađivanju nacionalnih i europskih obrambenih ili razvojnih politika. Njegova filozofija je „rast bez duga“ prilagođen stvarnom stanju ograničenih mogućnosti javne potrošnje s kojima se suočavaju vlade od gospodarske i financijske krize iz 2008.

Tekuće i redovno ažurirane procjene gospodarskih dobitaka koji bi se ostvarili takvim inicijativama i koje je Europski parlament isticao u više navrata već su objedinjene u četiri izdanja publikacije naslovljene *Pregled troškova nedjelovanja na europskoj razini, 2014. – 2019.*, koja je Odjel za europsku dodanu vrijednost objavio između ožujka 2014. i prosinca 2017. Ta je analiza sastavljena na temelju kombinacije internog istraživanja EP-a, istraživanja koja je EP naručio od vanjskih stručnjaka te vanjske analize koju su objavila druga javna tijela, trustovi mozgova i akademska zajednica.

Početnom procjenom provedenom u proljeće 2014. obuhvaćena su 24 područja politika te je naveden mogući ekonomski dobitak od oko **800 milijardi eura godišnje**, odnosno oko 6 % BDP-a EU-a, nakon punog uhodavanja tijekom razdoblja koje bi trajalo do deset godina. To bi predstavljalo

trajni pomak BDP-a, a najveći dobiti bili bi zahvaljujući jedinstvenom digitalnom tržištu (260 milijardi eura) i klasičnom jedinstvenom tržištu (235 milijardi eura), s nekoliko drugih područja od kojih bi svako ostvarilo dodatnih 60 milijardi eura.

U vrijeme četvrtog izdanja *Pregled troškova nedjelovanja na europskoj razini, 2014. – 2019.*, koje je objavljeno krajem 2017., detaljnija i ažurirana analiza 34 područja politika ukazala je na ukupne moguće prednosti za europsko gospodarstvo u vrijednosti do **1 750 milijardi eura** (1,75 bilijuna eura), odnosno oko 12 % BDP-a EU-a. Najveća postignuća utvrđena su u sljedećim područjima: daljnje mjere za ostvarenje klasičnog jedinstvenog tržišta (615 milijardi eura), razvoj jedinstvenog digitalnog tržišta (415 milijardi eura), prelazak na integriranija energetska tržišta i veća energetska učinkovitost (250 milijardi eura), borba protiv poreznih prijevara i utaje poreza (169 milijardi eura) te daljnji rad na dovršetku ekonomske i monetarne unije (129 milijardi eura).

Najnovija analiza moguće ekonomske dobiti: 2,2 bilijuna eura

Pregled troškova nedjelovanja na europskoj razini proširen je od siječnja 2018. kako bi se obuhvatilo 50 područja politika, uključujući višestruke aspekte pravosuđa i unutarnjih poslova te nova područja kao što su zaštita podataka i kibernetička sigurnost. Kada je to bilo moguće provedena je početna procjena svih dobitaka koji su već ostvareni u tim područjima – primjerice u aspektima klasičnog i digitalnog jedinstvenog tržišta – kao rezultat nekih od politika za koje se zalagao Europski parlament i koje je (u cijelosti ili djelomično) predložila Europska komisija, a zatim ih donijeli Vijeće i Parlament tijekom tekućeg petogodišnjeg političkog ciklusa EU-a (2014. – 2019.).

U najnovijem izdanju, navedenom u ovoj studiji, sa zanimanjem se iščekuju mogućnosti koje će ponuditi sljedeći petogodišnji ciklus donošenja politika EU-a, počevši s izborom novog Europskog parlamenta koji će početi sa zasjedanjem u srpnju 2019.. Iz te se analize može zaključiti da bi se, ako se politike koje je predložio Parlament u 50 područja donesu u institucijama Unije i provedu u potpunosti, mogla ostvariti ekonomska korist za europsko gospodarstvo (EU-28) od preko **2 200 milijardi eura** (2,2 bilijuna eura) do kraja desetogodišnjeg razdoblja od 2019. do 2029. Time bi se ostvarila „dividenda od dva bilijuna eura“ iz zajedničkog djelovanja EU-a, što predstavlja otprilike 14 % ukupnog BDP-a EU-a (15,3 bilijuna eura 2017.). Dugoročni poticaj gospodarstvu EU-a, ako se realizira, bio bi vrlo značajan: u jednoj godini mogao bi biti jednako velik kao i cijeli program kvantitativnog popuštanja koji je Europska središnja banka provodila u desetljeću nakon gospodarske i financijske krize iz 2008. godine.

50 područja politika

U nastavku je navedeno **50 područja politika** koja su ovdje obuhvaćena posebnim pregledom i koja su grupirana u deset širokih područja politika. Nakon toga slijedi posljednji izračun godišnje moguće koristi izražen u milijardama eura, nakon potpune uhodanosti u razdoblju do deset godina, koji iznosi 2 213 milijardi eura.

1) ***Klasično jedinstveno tržište*** (713 milijardi eura)

- Dovršenje jedinstvenog tržišta robe (183 milijarde eura)
- Dovršenje jedinstvenog tržišta usluga (297 milijardi eura)
- Jamčenje prava potrošača (58 milijardi eura)

- Promicanje ekonomije suradnje ili dijeljenja (50 milijardi eura)
- Borba protiv izbjegavanja plaćanja poreza na dobit (85 milijardi eura)
- Borba protiv prijevara povezanih s porezom na dodanu vrijednost (40 milijardi eura)

2) Digitalno gospodarstvo (178 milijardi eura)

- Dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta (110 milijardi eura)
- Promicanje internetske povezivosti (58 milijardi eura)
- Kibersigurnost (10 milijardi eura)

3) Ekonomska i monetarna unija (EMU) (322 milijardi eura)

- Bolja koordinacija fiskalne politike (30 milijardi eura)
- Dovršetak bankovne unije (75 milijardi eura)
- Zajednički sustav osiguranja depozita (5 milijardi eura)
- Zajednički sustav osiguranja u slučaju nezaposlenosti (17 milijardi eura)
- Izgradnja bolje integriranih tržišta kapitala (137 milijardi eura)
- Paneuropski mirovinski proizvod (58 milijardi eura)

4) Okoliš, energija i istraživanje (502 milijarde eura)

- Klimatske promjene (procjena u tijeku)
- Jačanje zakonodavstva o vodama (25 milijardi eura)
- Integriranije energetske tržište s većom energetsom učinkovitošću (231 milijarda eura)
- Promicanje istraživanja i inovacija (40 milijardi eura)
- Robotika i umjetna inteligencija (206 milijardi eura)

5) Promet i turizam (51 milijarda eura)

- Jedinstveni europski prometni prostor (6 milijardi eura)
- Razvoj turističke politike (6 milijardi eura)
- Veća prava putnika (0,4 milijarde eura)
- Manipulacija s brojačima kilometara u motornim vozilima (9 milijardi eura)
- Pravila o odgovornosti i osiguranje za autonomna vozila (30 milijardi eura)

6) Socijalna Europa, zapošljavanje i zdravlje (142 milijarde eura)

- Smanjenje razlike u plaćama između žena i muškaraca (43 milijarde eura)
- Bolje informiranje radnika i savjetovanje s njima (12 milijardi eura)
- Socijalna poduzeća i uzajamna društva (15 milijardi eura)
- Rješavanje nejednakosti u području zdravlja (72 milijarde EUR)

7) Europa građana (58 milijardi eura)

- Slobodno kretanje gospodarski aktivnih građana EU-a (53 milijarde eura)
- Kreativnost i kulturna raznolikost (0,5 milijardi eura)
- Prekogranične volonterske aktivnosti (0,06 milijardi eura)
- Zaštita djece te obiteljski i imovinski odnosi (0,6 milijardi eura)
- Osnivanje i mobilnost poduzeća (0,26 milijardi eura)
- Pravna suradnja i sudski postupci u građanskim i trgovačkim stvarima (4 milijarde eura)
- Pravo EU-a o upravnom postupku (0,02 milijarde eura)

8) Pravosuđe i unutarnji poslovi – Migracije i granice (55 milijardi eura)

- Zakonite migracije (22 milijarde eura)
- Politika azila (23 milijarde eura)
- Nadzor granica i vizna politika (10 milijardi eura)
- Programi stjecanja državljanstva i boravišta ulaganjem (procjena u tijeku)

9) Pravosuđe i unutarnji poslovi – Sigurnost i temeljna prava (125 milijardi eura)

- Borba protiv nasilja nad ženama (23 milijarde eura)
- Jednako postupanje i nediskriminacija (0,5 milijardi eura)
- Borba protiv organiziranog kriminala, korupcije i kiberkriminaliteta (82 milijarde eura)
- Koordinirano djelovanje protiv terorizma (16 milijardi eura)
- Postupovna prava i uvjeti pritvora (0,2 milijarde eura)
- Zaštita podataka (3 milijarde eura)

10) Vanjska politika EU-a (67 milijardi eura)

- Manje udvostručavanja u sigurnosnoj i obrambenoj politici (22 milijarde eura)
- Poboljšana koordinacija donatora u razvojnoj politici (9 milijardi eura)
- Bolja zajednička konzularna zaštita građana EU-a (0,9 milijardi eura)
- Promicanje međunarodne trgovine (35 milijardi eura).

Gospodarska analiza

Moguće gospodarske koristi raznih političkih inicijativa EU-a koje se ovdje analiziraju mole bi se mjeriti u smislu dodatnog BDP-a koji će se ostvariti ili ušteda u javnim ili drugim rashodima, postignutih učinkovitijom raspodjelom resursa u gospodarstvu u cjelini. Primjer ostvarenja dodatnog BDP-a bio bi potencijalni multiplikacijski učinak u duljem vremenskom razdoblju ostvaren proširenjem i produbljenjem jedinstvenog digitalnog tržišta na kontinentalnoj razini ili daljnjom integracijom postojećeg jedinstvenog tržišta roba i usluga. Primjer veće učinkovitosti javnih rashoda bio bi sustavnija koordinacija potrošnje u području obrambene politike, uključujući zajedničku nabavu u području obrane, koju trenutačno obilježavaju znatna udvostručavanja i slaba

funkcionalnost. Primjer mogućih budućih troškova koji bi se mogli izbjeći bila bi prednost učinkovitog djelovanja kojim se osigurava otpornost bankovne unije na buduće dužničke krize banaka ili država te pojačana suradnja u borbi protiv utaje i izbjegavanja plaćanja poreza.

Analiza u ovom području u velikoj se mjeri temelji na nizu detaljnijih radova koje je u posljednjih nekoliko godina proveo Odjel za europsku dodanu vrijednost Glavne uprave za usluge parlamentarnih istraživanja (EPRS) za pojedinačne europske parlamentarne odbore. Taj posao često poprima oblik *Procjene europske dodane vrijednosti* kako bi popratila formalne zakonodavne inicijative koje je predložio Europski parlament, kao i *Izvješća o trošku nedjelovanja na europskoj razini* u određenim sektorima politika. Stoga je izbor područja istraživanja usko povezan sa specifičnim radom ili zahtjevima i stajalištima o politici koje izraze parlamentarni odbori. Analiza se nastavlja i na neovisna istraživanja koja su proveli vanjske stručne skupine i znanstvena tijela, a koja se dotiču drugih zahtjeva koje je Parlament iznio u ovom i prethodnom parlamentarnom sazivu u svojim raznim zakonodavnim izvješćima i izvješćima o vlastitoj inicijativi.

Detaljnom analizom *Pregleda troškova nedjelovanja na Europskoj razini, 2019. – 2024.* namjerava se dati pouzdana procjena veličine mjerljive potencijalne koristi koju bi gospodarstvo EU-a moglo ostvariti ako bi se primijenile navedene političke inicijative. Ne nastoje se dati precizna predviđanja na temelju jednog gospodarskog modela, nego se nastoje prikazati moguće velike dobiti od povećanja učinkovitosti koje bi se mogle ostvariti zajedničkim djelovanjem u 50 područja politika. Analiza se temelji na radu iz različitih izvora na koje se upućuje u bilješkama – često preko poveznica, te se stalno ažurira čim novi podaci postanu dostupni. U načelu izbjegava precjenjivanje potencijalne dobiti. Kada se u temeljnoj studiji nudi niz mogućih dobiti, često se odabiru one s manjim vrijednostima, čak i ako postoji znatna vjerojatnost da bi se srednjoročno i dugoročno mogli ostvariti i veće dobiti kao posljedica dinamičkih učinaka koje nije moguće lako kvantificirati. Isto tako, ako su iznosi specifični za godinu u kojoj je provedena studija, oni nisu nužno usklađeni s inflacijom, što u nekim slučajevima dovodi do podcjenjivanja moguće dobiti.

Pristup Europskog parlamenta u području troška nedjelovanja na Europskoj razini usklađen je s usporednim ekonomskim istraživanjima koja se u akademskoj i znanstvenoj zajednici još šire provode, kako u pogledu pojedinih politika EU-a tako i u pogledu širih koristi od samog članstva u EU-u. Na primjer, u studiji koju su u proljeće 2014. objavila tri ekonomista (Campos, Coricelli i Moretti)¹, a koja je privukla veliku pažnju javnosti, nastojala se kvantificirati gospodarska korist od članstva u EU-u za 19 država članica koje su Uniji pristupile u uzastopnim proširenjima od 1973. do 2004. godine. Iako se veličina i narav ekonomske koristi mogu razlikovati među državama članicama te u svakom pojedinom slučaju mogu pretežno proizlaziti iz različitih čimbenika – bilo da se radi o liberalizaciji trgovine unutar EU-a (za deset država članica koje su pristupile 2004.), jedinstvenom tržištu (za Ujedinjenu Kraljevinu), jedinstvenoj valuti (za Irsku) ili produktivnosti rada (za Finsku, Švedsku i Austriju) – konačni je zaključak bio da su zbog članstva i s njime povezane gospodarske integracije nacionalni dohoci u tim zemljama sada u prosjeku 12 % viši nego što bi to inače bili. Njihovom je studijom također utvrđeno da su takvi dobiti u načelu trajni te da se s vremenom povećavaju.

¹ Nauro Campos, Fabrizio Coricelli i Luigi Moretti, „Gospodarski rast i politička integracija: procjena koristi od članstva u Europskoj uniji primjenom sintetičke protučinjenične metode” („Economic Growth and Political Integration: Estimating the Benefits from Membership in the European Union using the Synthetic Counterfactuals Method”), dokument za raspravu Instituta za istraživanje rada, br. 8162, svibanj 2014.

Europska investicijska banka (EIB), sa svoje strane, provodi sustavnu analizu učinka svojih aktivnosti zaduživanja i kreditiranja na BDP Unije, za koji procjenjuje da će 2020. biti za 2,3 % viši nego što bi inače bio da do takvih aktivnosti nije došlo, pri čemu aktivnosti EFSU-a predstavljaju udio od 0,7 tih 2,3 %. Zajednički istraživački centar Europske komisije isto je tako procijenio da je kohezijska politika EU-a u razdoblju 2007. – 2015. povećala BDP Unije za 0,7 %, dok je učinak u slabije razvijenim regijama Unije u prosjeku iznosio oko 2,7 %.

Anthony Teasdale

Glavni direktor,
Služba Europskog parlamenta za istraživanja (EPRS).

Travanj 2019.

Sažetak potencijalne ekonomske koristi u 50 područja politika EU-a

1) **Klasično jedinstveno tržište** (713 milijardi eura)

- Dovršenje jedinstvenog tržišta robe (183 milijarde eura)
- Dovršenje jedinstvenog tržišta usluga (297 milijardi eura)
- Jamčenje prava potrošača (58 milijardi eura)
- Promicanje ekonomije suradnje ili dijeljenja (50 milijardi eura)
- Borba protiv izbjegavanja plaćanja poreza na dobit (85 milijardi eura)
- Borba protiv prijevara povezanih s porezom na dodanu vrijednost (40 milijardi eura)

➤ **Dovršenje jedinstvenog tržišta robe:** Jedinstveno tržište robe nalazi se u središtu europskog jedinstvenog tržišta i bilo je od presudne važnosti za znatan porast BDP-a EU-a, koji po najnovijim procjenama iznosi 6 do 8 %, otkad je program jedinstvenog tržišta pokrenut 1985. Trgovina robom trenutno predstavlja oko četvrtine BDP-a EU-a i tri četvrtine trgovine unutar EU-a – OECD procjenjuje da je ona veća za 60 % nego što bi bila da ne postoje jedinstveno tržište i carinska unija. Istraživanje Europskog parlamenta upućuje na to da bi daljnje djelovanje u tom području, bilo stalnim usvajanjem usklađenih pravila za proizvode, širom primjenom načela uzajamnog priznavanja (tamo gdje takva pravila ne postoje), boljim prenošenjem i provedbom postojećeg zakonodavstva EU-a i/ili bržim pravnim lijekovima za neizvršavanje, moglo dovesti do porasta gospodarstva EU-a za između 1,2 % i 1,7 % BDP-a ili **između 183 i 269 milijardi eura**. U studijama koje su provele druge organizacije brojke su se kretale između 0,2 % i 4,7 % BDP-a EU-a. Potencijal za daljnji napredak potvrđuje činjenica da je trgovina robom unutar EU-a, koja predstavlja otprilike 25 % BDP-a, i dalje znatno ispod razine trgovine robom na relativno integriranom kontinentalnom tržištu, odnosno Sjedinjenim Američkim Državama, gdje predstavlja oko 40 % gospodarstva.

➤ **Dovršenje jedinstvenog tržišta usluga:** Usluge čine tri četvrtine BDP-a EU-a i devet od deset novih radnih mjesta u gospodarstvu. Međutim, udio usluga u trgovini unutar EU-a i dalje je samo oko 20 %, što je iznenađujuće malo. Napredak je ostvaren u okviru Direktive EU-a o uslugama 2006., kojom je uspostavljen okvir za jedinstveno tržište u pogledu oko dvije trećine uslužnih djelatnosti unutar Unije. Međutim, nacionalni propisi još uvijek postoje u mnogim sektorima, a stupanj otvorenosti u reguliranim profesijama uvelike varira, ograničavajući izbor za potrošače i održavajući neke cijene višima nego što bi to inače bile. U analizi koju je provela Europska komisija navodi se da dvije trećine dugoročne potencijalne dobiti od dovršetka jedinstvenog tržišta usluga tek treba ostvariti. Istraživanje Europskog parlamenta upućuje na to da bi neostvorena moguća dobit iznosila **297 milijardi eura** ili gotovo 2 % BDP-a EU-a. Usporedna istraživanja upućuju na dobit od 0,6 do 5,6 % BDP-a EU-a, ovisno o definiciji uključenih usluga.

➤ **Jamčenje prava potrošača:** Europski građani uživaju određena prava na zaštitu potrošača koja u praksi nisu uvijek jasna ni provediva. Potrošači moraju znati da su prije, tijekom i nakon sklapanja ugovora poduzeća i potrošača primjereno zaštićeni kako bi jedinstveno tržište funkcioniralo na pošten i učinkovit način. Proširenjem i boljom primjenom postojećeg zakonodavstva EU-a, kao što je Direktiva o potrošačkim kreditima, uključujući uklanjanje određenih loših praksi, na primjer, prodaja komercijalnih jamstava osobama koje na njih po

zakonu već imaju pravo, dovela bi do veće sigurnosti, poštenijeg tržišnog natjecanja te nižih troškova usklađivanja i sudskih postupaka. Istraživanja Europskog parlamenta procijenila su moguću dobit na približno **58 milijardi eura** godišnje od ograničenog niza mjera u tom području, dok nedavna studija Europske komisije ukazuje na to da gubitak za potrošače na šest tržišta, bez obzira na to je li riječ o izravnim troškovima ili vremenu, iznosi između 20 i 58 milijardi eura godišnje.

- **Promicanje ekonomije suradnje:** Ekonomija suradnje ili dijeljenja razvija brze i izazovne poslovne modele u nekoliko dijelova gospodarstva. Temelji se na platformama za suradnju kojima se stvara otvoreno tržište za privremenu uporabu robe i usluga koje često pružaju privatne osobe. U istraživanju Europskog parlamenta utvrđuje se dugoročna potencijalna gospodarska dobit od boljih poreznih i regulatornih politika na razini EU-a u tom sektoru u iznosu od **50 milijardi eura** godišnje na temelju, na primjer, jasnije i dosljednije primjene politike tržišnog natjecanja, poreznog prava i propisa o tržištu rada.
- **Borba protiv izbjegavanja plaćanja poreza na dobit:** Nedavni slučajevi „Panamski dokumenti” i „Lux Leaks” ukazali su na potrebu za tim da EU i njegove države članice dadu veći prioritet suzbijanju utaje poreza, izbjegavanja plaćanja poreza i agresivnog poreznog planiranja te razviju povećanu suradnju i transparentnost u tim područjima, posebno osiguravanjem plaćanja poreza na dobit tamo gdje se stvara vrijednost. Gubitak poreznih prihoda za EU kao rezultat premještanja dobiti, agresivnog planiranja poreza na dobit i troškovno neučinkovite regulacije mogao bi iznositi između 223 milijardi i 293 milijardi eura godišnje, odnosno u prosjeku 258 milijarde eura godišnje, te narušiti dodjelu resursa u gospodarstvu. Uzimajući u obzir mjere koje su već dostupne, čak i ako bi se daljnjim inicijativama koje zagovara Parlament mogla nadoknaditi tek trećina prosječnih potencijalnih gubitaka, nacionalna porezna tijela godišnje bi ostvarila dodatnu dobit u iznosu od **85 milijardi eura**.
- **Borba protiv prijevara povezanih s porezom na dodanu vrijednost:** Prihodi koji su izgubljeni u javnim financijama zbog nesukladnosti ili nenaplate poreza na dodanu vrijednost (PDV) u EU-u – takozvani „porezni jaz” – iznose gotovo 150 milijardi eura. Prekogranična trgovina izuzeta je od PDV-a te se tako stvara rupa u zakonu za beskrupulozne gospodarske subjekte da prikupe PDV te zatim nestanu bez uplaćivanja sredstava poreznim tijelima. Procjenjuje se da su skupine organiziranog kriminala odgovorne za od 40 do 60 milijardi eura godišnjih gubitaka prihoda od PDV-a u državama članicama i da je 2 % tih skupina odgovorno za 80 % prijevara s nepostojećim trgovcem unutar Zajednice (MTIC). Prijedlozi Europske komisije, koje Europski parlament podupire, pridonijeli bi smanjenju prekograničnih prijevara za do 80 % ili za oko **40 milijardi eura** godišnje, kao i jednostavnijih prekograničnih transakcija i manjih troškova za poduzeća i javnost.

2) **Digitalno gospodarstvo** (178 milijardi eura)

- Dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta (110 milijardi eura)
 - Promicanje internetske povezivosti (58 milijardi eura)
 - Kibersigurnost (10 milijardi eura)
- **Dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta:** Procjene mogućeg dugoročnog utjecaja uspješnog dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta u Europi na PDV EU-a se razlikuju, ali sve analize upućuju na to da bi bio značajan. Uz pomoć različitih modela Zajednički istraživački centar Europske komisije i njezina Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove (DG ECFIN) više su puta procijenili moguću korist na između 85 milijardi i 256 milijardi eura godišnje, odnosno između 0,6 i 1,9 % BDP-a EU-a, dok ju je Institut McKinsey procijenio na oko 375 milijardi eura godišnje, a istraživanje EP-a iz 2014. procijenilo iznos na 415 milijardi eura godišnje. Definicija i područje primjene jedinstvenog digitalnog tržišta, kao i korištena metodologija, razlikuju se među tim studijama. Među područjima koja su često obuhvaćena su elektronička trgovina, elektronička javna nabava, elektroničko plaćanje, elektroničko ispostavljanje računa, računalstvo u oblaku te sustavi za alternativno rješavanje sporova. (internetska povezivost uključena je samo u nekim studijama: vidjeti u nastavku). Na nekoliko od tih područja Europska komisija je otad iznijela zakonodavne prijedloge, od kojih su neke usvojili zakonodavci EU-a. U skladu s time, iznos koji se, za potrebe ove analize, može realizirati tijekom sljedećeg desetljeća trenutno se procjenjuje na oko **110 milijardi eura**, ali bi lako mogao biti veći.
- **Promicanje internetske povezivosti:** Procjenjuje se da bi politike na razini Europe za promicanje poboljšane internetske povezivosti, osobito kad je riječ o uvođenju bežične brze širokopojasne mreže i bržem uvođenju fiksne brze širokopojasne mreže, povećale BDP za oko 0,8 % BDP-a nakon punog uhadavanja tijekom razdoblja od 30 godina. Uz pretpostavku pozitivnog učinka od 0,4 % BDP-a tijekom sljedećeg desetljeća, povećanje europskog gospodarstva iznosilo bi **58 milijardi eura** godišnje.
- **Kibersigurnost:** Osiguravanje sigurnog kiberokruženja važno je za jamčenje neometanog i sigurnog sudjelovanja građana u mnogim aspektima digitalnog doba: ispitivanja javnog mnijenja pokazuju da oko 87 % Europljana kiberkriminal smatra važnim izazovom i da je 2016. 80 % europskih poduzeća bilo pogođeno najmanje jednim incidentom povezanim s kibersigurnosti. Ažuriranjem postojećeg pravnog i političkog okvira o kibersigurnosti na način koji zagovaraju institucije EU-a može se, na temelju izračuna koje je provela Europska komisija, za europsko gospodarstvo ostvariti dobitak u pogledu učinkovitosti od najmanje **10 milijardi eura**.

3) **Ekonomska i monetarna unija** (322 milijarde eura)

- Bolja koordinacija fiskalne politike (30 milijardi eura)
 - Dovršetak bankovne unije (75 milijardi eura)
 - Zajednički sustav osiguranja depozita (5 milijardi eura)
 - Zajednički sustav osiguranja u slučaju nezaposlenosti (17 milijardi eura)
 - Integriranija tržišta kapitala (58 milijardi eura)
 - Paneuropski mirovinski proizvod (58 milijardi eura)
- **Bolja koordinacija fiskalne politike:** Osim ako se ne provode učinkovite koordinacije nacionalnih fiskalnih politika, može doći do znatnih negativnih učinaka „prelijevanja” između država članica EU-a koje sudjeluju u ekonomskoj i monetarnoj uniji (EMU) i šireg europskog gospodarstva u slučaju ozbiljne krize. Boljom fiskalnom koordinacijom povećavaju se održivost i otpornost država članica te povjerenje i solidarnost među njima, čime bi se trebalo ostvariti protucikličko djelovanje koje bi državama pogođenima znatnim gubitcima proizvodnje tijekom gospodarskog pada omogućilo više manevarskog prostora. Istraživanja Europskog parlamenta ukazuju na to da bi moguća godišnja dobit od veće učinkovitosti u koordinaciji fiskalne politike u Europskoj uniji mogla iznositi oko **30 milijardi eura** na godišnjoj osnovi.
- **Dovršetak bankovne unije:** Svrha bankarske unije EU-a zaštita je financijske stabilnosti u Europi, pri čemu se izbjegava začarani krug između banaka i državnih troškova zaduživanja. Njome se također doprinosi smanjenju postojeće fragmentiranosti europskih financijskih tržišta promicanjem jedinstvenog okvira za nadzor, sprečavanje i rješavanje. Sada su na snazi dva ključna sastavna elementa učinkovite bankovne unije – jedinstveni nadzorni mehanizam i jedinstveni mehanizam rješavanja – koji se temelje na jedinstvenom pravilniku. Uzimajući u obzir postignuti napredak istraživanja EP-a ukazuju na to da se u tom području još mola ostvariti moguća dobit od oko **€75 milijardi eura** (ili gotovo 0,5 % BDP-a EU-a). Druga istraživanja ukazuju na to da bi dovršetak bankovne unije ostvario neto makroekonomsku dobit između 35 milijardi i 130 milijardi eura godišnje.
- **Zajednički sustav osiguranja depozita:** Iako su nacionalni sustavi osiguranja depozita (SOD-ovi) već uspostavljeni i osiguravaju zaštitu osiguranih depozita u iznosu do 100,000 eura, njih ne podupire zajednički europski sustav osiguranja depozita. Zajedničkim sustavom osiguranja depozita u vidu Europskog sustava osiguranja depozita (EDIS) osigurao bi se snažniji i ujednačeniji stupanj pokrića za osiguranje u cijelom europodručju te bi se smanjila osjetljivost nacionalnih sustava osiguranja depozita na velike lokalne šokove. Istraživanja EP-a ukazuju na to da prosječni godišnji trošak bez EDIS-a, uzimajući u obzir potencijalno smanjeno povlačenje depozita banaka EU-a u slučaju ozbiljne krize u državi ili financijskoj krizi, iznosi oko **5 milijardi eura**.
- **Integriranija tržišta kapitala:** EU napreduje prema izgradnji integriranije unije tržišta kapitala u cilju povećanja mogućnosti kreditiranja poduzeća, posebno novoosnovanih poduzeća te malih i srednjih poduzeća (MSP). Međutim, otprilike 75 % poduzeća u europodručju i dalje se oslanja na banke za vanjsko financiranje. Bolje integrirano tržište kapitala omogućilo bi bolji pristup tržištima dionica, pri čemu bi se ulagači suočavali s manje prepreka pri ulaganju u druge zemlje EU-a. Kućanstva u EU-u također bi iskoristila svoje uštede i imala veće mogućnosti ulaganja. Kao rezultat toga, EU bi mogao poboljšati svoj prosječni potencijal rasta, a kapital bi se lakše usmjerio prema produktivnijim i inovativnim ulaganjima. Poboljšana integracija i razvoj tržišta kapitala isto bi tako pomogli bankovnoj uniji jer olakšavaju gospodarsku prilagodbu i pridonose povećanju gospodarske otpornosti. U istraživanju Europskog parlamenta procjenjuje se da bi

potencijalna korist od potpuno integriranih i učinkovitije reguliranih tržišta kapitala EU-a mogla iznositi **137 milijardi eura** godišnje.

- **Zajednički sustav osiguranja u slučaju nezaposlenosti** : Stvaranje zajedničkog sustava osiguranja u slučaju nezaposlenosti za europodručje moglo bi djelovati kao automatski stabilizator tijekom bilo kakvih budućih ozbiljnih gospodarskih kriza. Istraživanja Europskog parlamenta upućuju na to da bi se, da je takav program bio na snazi tijekom gospodarske i financijske krize iz 2008., prihodi kućanstava stabilizirali ciljanom poticajem te da bi se smanjenje BDP-a u državama članicama europodručja koje su najviše pogođene tijekom četiri godine ublažilo za oko 71 milijardi eura, to jest za oko **17 milijardi eura** godišnje.
- **Paneuropski mirovinski proizvod**: Mirovinski sustavi, posebno javni mirovinski sustavi, osigurali su zaštitu većine starijih osoba u većini država članica EU-a od rizika siromaštva. U današnje vrijeme u dobi od 65 godina osobe mogu očekivati da će živjeti još oko 20 godina. Iz tog i drugih razloga države članice potiču stvaranje privatne mirovinske štednje kako bi se ublažilo opterećenje starenja stanovništva na programe socijalne sigurnosti i dopunile naknade za javne mirovine. Paneuropski mirovinski proizvod (PEPP) mogao bi biti privlačan, osobito mladima i samozaposlenim osobama, a posebno u državama članicama s nedovoljno razvijenim strukovnim i/ili privatnim mirovinskim sustavima. Procjenjuje se da bi uvođenje PEPP-a u razdoblju do 2030. moglo udvostručiti rast osobnog mirovinskog tržišta u EU-u, što predstavlja iznos od otprilike 700 milijardi EUR ili prosječno **58 milijardi eura** godišnje.

4) Okoliš, energija i istraživanje (502 milijardi eura)

- Klimatske promjene (procjena u tijeku)
 - Jačanje zakonodavstva o vodama (25 milijardi eura)
 - Integriranije energetske tržište s većom energetske učinkovitošću (231 milijardi eura)
 - Promicanje istraživanja i inovacija (40 milijardi eura)
 - Robotika i umjetna inteligencija (206 milijardi eura)
-
- **Klimatske promjene**: Procjenjuje se da su samo u Europi ukupni prijavljeni gospodarski gubici uzrokovani ekstremnim vremenskim uvjetima i drugim promjenama povezanim s klimom od 1980. iznosili više od 436 milijardi eura. Nedavno, iako ne i sveobuhvatno, istraživanje troškova povezanih s klimatskim promjenama upućuje na to da će potencijalna korist koju će gospodarstvo EU-a ostvariti od trenutačno planirane politike ublažavanja iznositi oko **160 milijardi eura** godišnje. To odgovara dodatnom gubitku u smislu dobrobiti potrošača koji bi nastao da se globalna temperatura do kraja stoljeća poveća za više od dva Celzijeva stupnja, uz neostvarenje ciljeva klimatske politike EU-a koje podupiru Europski parlament i druge institucije EU-a. Taj iznos nije uključen u trenutačni *Pregled troškova nedjelovanja na Europskoj razini* jer se odnosi na trošak neostvarenja utvrđene politike EU-a koji se mjeri u mnogo dužim vremenskim okvirima od svih drugih politika koje se razmatraju. Međutim, trenutačno se aktivno ocjenjuje te se europskim građanima jasno ističe dodana vrijednost koherentnog djelovanja na razini EU-a u ovom području politike.
 - **Jačanje zakonodavstva o vodama**: Učinkovita uporaba voda i njihovo upravljanje važan je dio učinkovitog i ekološki održivog gospodarstva. Međutim, nedovoljna ulaganja u sektor i nepotpuni regulatorni režim dovode do rizika za građane i stalnih problema u vodnoj infrastrukturi, čistoći vode i upravljanju rizicima od poplava. Istraživanja Europskog parlamenta ukazuju na to da bi ciljano djelovanje EU-a u četiri specifična područja – obnavljanje poplavnih područja, smanjenje farmaceutskih ostataka u urbanim otpadnim vodama, promicanje

djelotvornije uporabe opreme za pročišćavanje otpadnih voda i povećanje mjerenja potrošnje vode – moglo dovesti do povećanja učinkovitosti europskog gospodarstva od oko **25 milijarde eura** godišnje.

- **Integriranije energetske tržište s većom energetsom učinkovitošću:** Unatoč znatnom napretku ostvarenom posljednjih godina i dalje ima prostora za ostvarenje potpuno integriranog energetskeg tržišta EU-a s obzirom na to da nedostatak koordinacije i regulatorne prepreke i dalje ograničavaju tržišno natjecanje. Posljedica je toga da se mnogi potrošači još uvijek suočavaju s ograničenim izborom dobavljača i da im se uskraćuje korist od nižih cijena energije. Kućanstva i poduzeća trebali bi moći u potpunosti sudjelovati u energetskej tranziciji upravljanjem svojom potrošnjom uz istodobno ostvarivanje koristi od uvođenja tehnologije pametnog upravljanja potražnjom i transparentnih informacija. Naposljetku, ulaganjima u cilju učinkovitijeg korištenja energije potaknuo bi se rast BDP-a EU-a i istodobno pridonijelo nižim računima za potrošnju energije u Europi, povećala sigurnost opskrbe te pomoglo u zaštiti okoliša. Na temelju istraživanja Europskog parlamenta i drugih istraživanja razumno je pretpostaviti da bi integriranije energetske tržište moglo povećati potencijalni BDP za do 29 milijardi eura godišnje, dok bi se potpunom provedbom mjera energetske učinkovitosti EU-a mogla ostvariti dodatna korist od oko 202 milijardi eura godišnje. Ukupno bi bolje integrirano tržište s većom energetsom učinkovitošću moglo ostvariti korist do **231 milijardi eura** godišnje.
- **Promicanje istraživanja i inovacija:** Uspješno istraživanje i inovacije ključni su za gospodarski napredak i održivi razvoj. Iako je EU odgovoran za jednu petinu svjetskih ulaganja u istraživanje i razvoj, konkurenti i glavni trgovinski partneri Unije ulažu razmjerno više: u Kini se 2015. više ulagalo u istraživanje u razvoj nego u 28 država članica EU-a (više od 2 % BDP-a), dok su iznosi za Sjedinjene Američke Države i Japan bili nešto niži odnosno viši od 3,0 posto. Europska komisija je 2018. godine iznijela prijedlog za dublje razvijen program EU-a za istraživanje i inovacije. Na temelju postojećih nalaza i upotrebom različitih makroekonomskih simulacija predloženi program mogao bi postići moguće povećanje učinkovitosti za do **40 milijardi eura** godišnje.
- **Robotika i umjetna inteligencija:** Razvoj robotike i umjetne inteligencije ima golem gospodarski potencijal za EU. Primjereno regulirane, one mogu pozitivno utjecati na pojedince i društvo u cjelini, poboljšati kvalitetu života, zdravlja i okoliša te građanima pružiti nove poslovne prilike koje mogu poduprijeti gospodarski rast. Procjenjuje se da bi svjetski gospodarski učinak razvoja robotike i umjetne inteligencije do 2030. mogao iznositi od 2 do 12 bilijuna eura. Odgovarajuće politike EU-a za promicanje i reguliranje tih novih tehnologija mogle bi pomoći u ostvarivanju moguće dobiti od učinkovitosti europskog gospodarstva od **206 milijardi eura** godišnje.

5) **Promet i turizam** (51 milijardi eura)

- Jedinstveni europski prometni prostor (6 milijardi eura)
 - Razvoj turističke politike (6 milijardi eura)
 - Veća prava putnika (0,4 milijarde eura)
 - Manipulacija s brojačima kilometara u motornim vozilima (9 milijardi eura)
 - Pravila o odgovornosti i osiguranje za autonomna vozila (30 milijardi eura)
- **Jedinstveni europski prometni prostor:** Unatoč znatnom napretku ostvarenom u posljednjih 20 godina u stvaranju jedinstvenog tržišta prometa, taj sektor i dalje trpi više prepreka koje stvaraju znatne dodatne troškove koji utječu na okoliš, sigurnost, zdravlje ljudi i konkurentnost

gospodarstva. Istraživanja EP-a ukazuju na to da bi uklanjanje neučinkovitosti u sektoru prometa moglo dovesti do godišnje dobiti od najmanje **5,7 milijardi eura** za europsko gospodarstvo. Time bi se poboljšala mobilnost građana, povećala ekološka održivost, osigurala bolja povezanost unutar EU-a i međunarodna konkurentnost.

- **Razvoj turističke politike:** Iako je EU vodeće turističko odredište u svijetu koje prima oko 40 % ukupnih međunarodnih posjeta, njegova turistička industrija i dalje se suočava s mnogim izazovima te je njezino stanje otežano zbog različitih vrsta neučinkovitosti tržišta. Istraživanja Europskog parlamenta ukazuju na to da se dodatne koristi mogu postići rješavanjem problema u sektorima s najvećim potencijalom učinkovitosti u pogledu daljnjeg djelovanja EU-a, kao što je promicanje razvoja MSP-ova u sektoru prehrambene industrije uz potporu kvalitetnog smještaja, čime se ostvaruju potencijalne koristi od između **5,7 milijardi i 6,8 milijardi eura** godišnje.
- **Veća prava putnika:** Putnici u EU-u koji putuju zrakoplovima, cestama (autobusima), željeznicom i preko vode (morskim i unutarnjim plovnim putovima) zaštićeni su posebnim zakonodavnim okvirom koji je praktički jedinstven na svijetu. Međutim, i dalje postoje znatni izazovi u pogledu poštovanja tih prava i njihovog korištenja u pravnom i praktičnom smislu. Oni uključuju razlike u razini zaštite u različitim oblicima prijevoza, slučajeve neprimjene prava putnika i nisku razinu osviještenosti o takvim pravima. Istraživanja Europskog parlamenta ukazuju na to da trošak za građane i poduzeća nastao zbog nepostojanja konsolidiranog okvira za prava putnika u EU-u iznosi najmanje **355 milijuna eura** godišnje.
- **Manipulacija s brojačima kilometara u motornim vozilima:** Na do 50 % rabljenih automobila kojima se trguje među državama članicama EU-a nezakonito se manipuliralo s brojačima kilometara (instrument kojim se mjeri udaljenost koju je takvo vozilo prešlo) s ciljem povećanja tržišne vrijednosti vozila. Uvezeni automobili imaju znatno veću stopu manipulacije s brojačima kilometara, kao i ukupni broj izmijenjenih kilometara, nego automobili koji se prodaju na nacionalnim tržištima. Istraživanje Europskog parlamenta pokazuje da ukupni ekonomski troškovi prijevara s brojačem kilometara u rabljenim automobilima kojima se prekogranično trguje u EU-u iznose najmanje 1,3 milijarde eura godišnje, a najvjerojatniji scenarij u pogledu stope prijevare ukazuje na gubitak od **8,8 milijardi eura**.
- **Pravila o odgovornosti i osiguranje za autonomna vozila:** Sve veći prijelaz na povezana i autonomna vozila imat će velik utjecaj na automobilski sektor i potencijalno donijeti znatne socioekonomske koristi. Autonomna vozila mogla bi do 2050. godine potencijalno doprinijeti europskom gospodarstvu sa 17 bilijuna eura. Općenito se pretpostavlja da bi povezana i autonomna vozila mogla spasiti ljudske živote, smanjiti financijske troškove automobilskih nesreća, poboljšati mobilnost u gradovima, smanjiti zagušenje i negativne utjecaje na okoliš, osigurati uključivije oblike mobilnosti za starije osobe i osobe s posebnim potrebama te povećati produktivnost. Istraživanje EP-a procjenjuje da bi, zahvaljujući pojašnjenju pravila o odgovornosti na europskoj razini, ubrzanje „krivulje usvajanja“ za povezana i autonomna vozila za pet godina doprinijelo gospodarstvu s **29,6 milijardi eura** godišnje.

6) Socijalna Europa, zapošljavanje i zdravlje (142 milijarde eura)

- Smanjenje razlike u plaćama između žena i muškaraca (43 milijarde eura)
- Bolje informiranje radnika i savjetovanje s njima (12 milijardi eura)
- Socijalna poduzeća i uzajamna društva (15 milijardi eura)
- Rješavanje nejednakosti u području zdravlja (72 milijarde eura)

- **Smanjenje razlike u plaćama između žena i muškaraca:** Unatoč naporima uložanima posljednjih godina u uklanjanje razlike u plaćama između žena i muškaraca, bruto satnica žena u gospodarstvu EU-a i dalje je za 16 % niža od satnice muškaraca. Razlog su tome „učinak segregacije“ i diskriminacija u pogledu plaće, no ukupne dohodovne nejednakosti uključuju i razlike u zaposlenosti i u odrađenim satima, a gubitak zarade procjenjuje se na između 241 i 379 milijardi eura godišnje. Smanjenje razlike u plaćama između žena i muškaraca ne samo da je poželjno samo po sebi, nego bi pozitivno utjecalo na europsko gospodarstvo jer ta razlika smanjuje gospodarsku učinkovitost, među ostalim tako što sprječava da se rad raspoređuje na optimalan način. Tako bi se povećala produktivnost i zadovoljstvo poslom te smanjila fluktuacija osoblja i sporovi u vezi s parničnim postupcima. Istraživanja EP-a ukazuju na to da bi smanjenje razlike u plaćama između spolova za 1 % povećalo veličinu gospodarstva za 0,14 %. Prema tome, čak i ako bi djelovanje EU-a u području transparentnosti plaća i poboljšanog pristupa različitim oblicima dopusta i fleksibilnim radnim uvjetima bilo smanjenje razlike u plaćama za samo 2,0 %, BDP EU-a povećao bi se za 0,28 % ili **43 milijarde eura** godišnje.
- **Bolje informiranje radnika i savjetovanje s njima:** Zaposlenici ne samo da imaju pravo na odgovarajuće razine informiranosti u skladu s Poveljom EU-a o temeljnim pravima, nego taj postupak može imati pozitivan učinak na gospodarstvo, posebno u vrijeme otpuštanja, kada se radnici prethodno obavještavaju kako bi se potaknula uspješna preraspodjela zaposlenika, posebno uz pomoć i obuku u pogledu traženju posla. Istraživanje Europskog parlamenta o troškovima i koristima mogućih poboljšanja trenutnog zakonodavnog okvira EU-a procjenjuje da bi se njime mogla ostvariti veća učinkovitost za vrijednost od oko **12 milijardi eura** godišnje, posebno smanjenjem broja otpuštanja (za oko 22 %), učestalosti i ozbiljnosti štrajkova, stope napuštanja radnih mjesta i troškova povezanih sa zdravljem te povećanjem vjerojatnosti pronalaženja novih radnih mjesta za radnike.
- **Rješavanje nejednakosti u području zdravlja:** Biti zdrav i/ili sposoban živjeti kvalitetan život s bolesti jedno je od najvažnijih pitanja za svako ljudsko biće. Iako EU ima samo pomoćnu nadležnost u području zdravstvene politike, pristup prekograničnoj zdravstvenoj skrbi i bolja koordinacija te promicanje najboljih praksi među državama članicama mogu donijeti znatne koristi. Na temelju analize Europske komisije i drugih o troškovima većih zdravstvenih nejednakosti između država članica EU-a i unutar njih, koji dovode do lošijeg zdravlja u nekoliko društvenih skupina ili u određenim područjima, moguće je da bi europsko gospodarstvo godišnje ostvarilo do **72 milijardi eura** dodatne koristi od djelotvornijeg djelovanja u tom području. Zdravstvena dimenzija mogla bi se uvesti u druge politike EU-a, kao u slučaju veće upotrebe postojećih strukturnih fondova za potporu projektima kojima se poboljšava zdravstvena infrastruktura, povećava istraživanje i osposobljavanje u području zdravstva, doprinosi zdravijem životu i promiče „aktivno starenje“.
- **Socijalna poduzeća i uzajamna društva:** U EU-u postoji dva milijuna socijalnih poduzeća koja zapošljavaju više od 14 milijuna ljudi. Ona imaju širok raspon pravnih oblika, od zaklade, zadruga i uzajamnog društva do udruge ili poduzeća, a trenutno ne postoji europski pravni okvir koji bi im pomogao da u potpunosti iskoriste prednosti jedinstvenog tržišta. Koordiniraniji pristup EU-a stvorio bi ekonomsku i socijalnu dodanu vrijednost, uključujući veću ekonomiju razmjera kroz pristup većem tržištu, smanjenje troškova transakcija i provedbe, veći pristup financiranju i ugovore o javnoj nabavi te moguću veću vidljivost i povjerenje potrošača. Ideja europskih uzajamnih zaklada ili europskih zaklada olakšala bi njihovo djelovanje, kao i sustav certificiranja EU-a. U potonjem slučaju „europska oznaka socijalne ekonomije“ mogla bi im ponuditi mogućnost da se razlikuju od ostalih poduzeća bez da se zasebno registriraju u svakoj državi članici, omogućujući im da odaberu pravni oblik u kojem žele obavljati svoj posao. Istraživanja EP-a ukazuju na to da bi, čak i kad bi se takvo djelovanje poboljšalo za samo 2,0 %, sektor mogao ostvariti dobit od oko **15 milijardi eura** godišnje.

7) **Europa građana** (58 milijardi eura)

- Slobodno kretanje gospodarski aktivnih građana EU-a (53 milijarde eura)
- Kreativnost i kulturna raznolikost (0,5 milijardi eura)
- Prekogranične volonterske aktivnosti (0,06 milijardi eura)
- Zaštita djece te obiteljski i imovinski odnosi (0,6 milijardi eura)
- Osnivanje i mobilnost poduzeća (0,26 milijardi eura)
- Pravna suradnja i sudski postupci u građanskim i trgovačkim stvarima (4 milijarde eura)
- Pravo EU-a o upravnom postupku (0,02 milijarde eura)

- **Slobodno kretanje gospodarski aktivnih građana EU-a:** Građani imaju pravo tražiti posao u drugoj državi članici EU-a, živjeti u toj državi i imati pristup njezinom tržištu rada. Oni moraju plaćati poreze i doprinositi sustavima socijalne sigurnosti, ali uživaju ista prava kao i državljani te zemlje. Procjenjuje se da je 2017. zahvaljujući slobodnom kretanju prema glavnim odredišnim zemljama ostvaren dobitak za BNP od 106 milijardi eura. Ako se trendovi nastave po trenutačnoj stopi prema kojoj je broj zaposlenih radno sposobnih građana EU-a koji borave u drugoj državi članici od 2007. do 2017. narastao s 2,5 % na 3,8 %, do 2027. nastavak primjene slobodnog kretanja doveo bi do 5,4 % tih osoba, odnosno oko 12 milijuna ljudi koji ulaze u tu kategoriju. Istraživanja EP-a upućuju na to da bi takvo povećanje godišnje donijelo oko **53 milijarde eura** za gospodarstvo EU-a u stalnim cijenama. Iznos bi bio znatno viši uzmu li se u obzir prekogranični radnici, upućeni radnici, doznake i utjecaj na javne prihode.
- **Kreativnost i kulturna raznolikost:** Kultura je jedna od najvećih bogatstava Europe te 80 % građana smatra da raznolikost europske kulture čini Europu jedinstvenom i daje joj posebnu vrijednost. Kulturni i kreativni sektori također su pokretači inovacija te godišnje stvaraju više od 500 milijardi eura BDP-a i zapošljavaju 7,5 % radne snage Europe. Među izazovima s kojima se suočavaju su digitalizacija, rascjepkanost tržišta, ograničeni optjecaj djela i prepreke pristupu kreditiranju i kapitalu, posebno s obzirom na teškoće pri vrednovanju nematerijalne imovine i raširenosti mikropoduzeća u tom sektoru. Istraživanje ukazuje na to da bi se, uvođenjem novih instrumenata za financiranje i daljnjim razvojem postojećih mogućnosti financiranja, lakšim pristupom kapitalu i sufinanciranjem, uključujući upotrebu „poslovnih anđela” i skupnog financiranja, jaz u financiranju u sektoru mogao smanjiti za četvrtinu, a mogući rast BDP-a mogao bi iznositi do **494 milijuna eura** godišnje.
- **Prekogranične volonterske aktivnosti:** Volontiranje koje se provodi samostalno u okviru nevladinih organizacija koje djeluju u neprofitne svrhe donosi brojne prednosti za volontere te za sektore i lokalne zajednice kojima pomažu. Međutim, niz regulatornih i financijskih opterećenja dugo je ograničavao pristup volontiranju, osobito za mlađe osobe. To uključuje, na primjer, nedostatak prekograničnog zakonskog priznavanja, onemogućenje pristupa socijalnim naknadama i činjenicu da se vještine stečene tijekom volontiranja ne priznaju dosljedno. Prema istraživanju Europskog parlamenta trošak takvih prepreka iznosi oko **65 milijuna eura** godišnje, a Europska komisija smatra da bi, uz otprilike četverostruki multiplikacijski učinak, 50 000 sudionika godišnje u novim Europskim snagama solidarnosti moglo donijeti dodatnu vrijednost gospodarstvu u iznosu od 810 milijuna eura godišnje.
- **Zaštita djece te obiteljski i imovinski odnosi:** Broj međunarodnih parova i obitelji unutar EU-a i dalje se povećava jer više pojedinaca koristi svoje pravo na slobodno kretanje. Istraživanje Europskog parlamenta ukazuje na to da postojeći nedostaci i nedosljednosti u pravnom okviru EU-a za rješavanje pitanja zaštite djece, obiteljskih i imovinskih odnosa u prekograničnim situacijama uzrokuju godišnje troškove od oko **619 milijuna eura**. Te troškove uglavnom

uzrokuju razlike u pravilima država članica o tumačenju i primjeni pravila EU-a te u nedostatku uzajamnog priznavanja posebnog pravnog statusa ili administrativne odluke. Potrebno je poduzeti mjere u pogledu prekograničnog posvajanja djece, zastupanja u slučaju nesposobnosti, priznavanja građanskog statusa i prava vlasništva te nadoknade štete zbog prometnih nesreća.

- **Osnivanje i mobilnost poduzeća:** Europsko pravo trgovačkih društava važan je temelj jedinstvenog tržišta. Njime se olakšava sloboda poslovnog nastana, smanjuje se operativno opterećenje poduzeća i povećava njihova konkurentnost te se promiče transparentnost. Prema podacima Eurostata 17 milijuna društava s ograničenom odgovornošću u EU-u ostvaruje godišnju dodanu vrijednost od oko 4,9 bilijuna EUR. Međutim, poduzeća koja se žele preseliti u drugu državu članicu još uvijek se suočavaju sa značajnim preprekama, troškovima i pravnim nesigurnostima, čime se ograničava stupanj integracije tržišta. Istraživanje Europskog parlamenta upućuje na to da se poboljšanjem pravnog okvira EU-a u pogledu spajanja, podjela, preoblikovanja i djelovanja poduzeća može ostvariti dobit od učinkovitosti od **264 milijuna eura** godišnje.
- **Pravna suradnja i sudski postupci u građanskim i trgovačkim stvarima:** Broj ljudi i poduzeća uključenih u prekogranične transakcije sve je veći. Međutim, provedba prava u drugoj državi članici i dalje predstavlja izazov. Razlike u građanskim postupovnim pravilima među državama članicama stvaraju poteškoće i troškove za uključene strane i mogu biti izvor nepovjerenja među pravosudnim tijelima kada je riječ o priznavanju ili izvršenju stranih presuda. Istraživanje Europskog parlamenta upućuje na to da bi se zakonodavnim mjerama kojima se uvode zajednički minimalni standardi EU-a za građanski postupak mogli smanjiti godišnji troškovi za građane i poduzeća za između 258 i 773 milijuna eura godišnje. Osim toga, djelovanjem EU-a u cilju ubrzanja rješavanja trgovačkih sporova mogla bi se ostvariti dodatna europska dodana vrijednost u rasponu od najmanje **3,7 milijardi eura**, a potencijalno i 5,7 milijardi eura godišnje.
- **Pravo EU-a o upravnom postupku:** Svaki građanin ima zakonski provedivo pravo na dobru upravu u svojim odnosima s institucijama, tijelima i agencijama EU-a. Administrativno pravo EU-a trenutačno je vrlo fragmentirano, što stvara nesigurnost, troškove i kašnjenja. Istraživanje EP-a ukazuje na to da bi se jasnijim i dosljednijim pristupom, kodificiranim u obliku prava EU-a o upravnom postupku, smanjili troškovi transakcija i vrijeme čekanja za pojedince u poslovanju s upravom EU-a, u vrijednosti od najmanje **20 milijuna eura**.

8) Pravosuđe i unutarnji poslovi – Migracije i granice (55 milijardi eura)

- Zakonite migracije (22 milijarde eura)
 - Politika azila (22 milijarde eura)
 - Nadzor granica i vizna politika (10 milijardi eura)
 - Programi stjecanja državljanstva i boravišta ulaganjem (procjena u tijeku)
- **Zakonite migracije:** EU nastoji izgraditi sveobuhvatnu migracijsku politiku u kojoj bi se prema državljanima trećih zemalja sa zakonitim boravkom trebalo postupati pošteno i bez diskriminacije. Međutim, i dalje postoje nedostaci i prepreke zbog nedostatka uključivanja međunarodnih i radničkih prava te standarda EU-a u pogledu ljudskih prava i rada, kao i zbog sektorskog pristupa koji se primjenjuje u pravnom okviru EU-a i koji ne obuhvaća sve državljane trećih zemalja. Zbog toga se državljani trećih zemalja suočavaju s razlikama u stopama zaposlenosti, prekvalificiranosti, nižom kvalitetom radnih mjesta, manjom zaradom i slabijim rezultatima dugoročne integracije. Istraživanje Europskog parlamenta procjenjuje da bi daljnje djelovanje EU-a u području zakonitih migracija moglo godišnje rezultirati s do **22 milijarde eura**

koristi za gospodarstvo. Dodatne uštede mogle bi se postići rješavanjem rascjepkanih nacionalnih politika u tom području koje trenutačno narušavaju sposobnost EU-a kao cjeline da privuče radnike i istraživače koji su mu potrebni.

- **Politika azila:** Trenutačno postoje znatne strukturne slabosti i nedostaci u oblikovanju i provedbi zajedničkog europskog sustava azila (CEAS) i povezanih mjera. One upućuju na potrebu za rješavanjem pitanja kao što su bolja usklađenost s međunarodnim i EU-ovim normama i vrijednostima te smanjenjem razine nezakonitih migracija u EU i troškova granične sigurnosti i nadzora, povećanjem učinkovitosti i djelotvornosti postupka azila, bržom socioekonomskom integracijom tražitelja azila, povećanjem zaposlenosti i prihoda od poreza te jačanjem zaštite ljudskih prava u zemljama vraćanja. Istraživanja Europskog parlamenta ukazuju na to da bi gospodarska korist od usvajanja političkih opcija u tim područjima iznosila najmanje **22,5 milijarde eura** godišnje.
- **Nadzor granica i vizna politika:** Neočekivano velik broj migranata koji su 2015. i 2016. stigli na vanjske granice EU-a izložen je strukturnim nedostacima u politikama EU-a za upravljanje vanjskim granicama, posebno u pogledu kontrole migranata i tražitelja azila. Ti su nedostaci, zajedno sa zabrinutošću u pogledu unutarnje sigurnosti, doveli nekoliko schengenskih država do toga da privremeno ponovno uvedu unutarnje granice. Osim gospodarskog gubitka zbog zatvaranja unutarnjih granica, pri čemu se smatra da trošak te „neschengenske situacije” iznosi najmanje 10 milijardi eura godišnje, ta situacija negativno utječe na migrante, društva koje ih primaju, njihove stanovnike i povjerenje u EU. Istraživanja Europskog parlamenta procijenila su da troškovi trenutačne situacije za europsko gospodarstvo iznose otprilike 27,5 milijardi eura godišnje. Korist od usvajanja niza mogućnosti politika EU-a za uklanjanje utvrđenih nedostataka i prepreka iznosile bi najmanje **10 milijardi eura** godišnje (4 milijarde eura u pogledu granične kontrole i 6 milijardi eura u pogledu vizne politike).
- **Programi stjecanja državljanstva i boravišta ulaganjem:** Nekoliko država članica ima uspostavljene mehanizme za stjecanje državljanstva ili boravišta ulaganjem – koji su poznati i kao „zlatne putovnice” i „zlatne vize” – koji omogućuju pristup državljanstvu ili boravištu u zamjenu za određena ulaganja u predmetnim zemljama. U nekim slučajevima postoji zabrinutost u pogledu mogućnosti korupcije, pranja novca i/ili utaje i izbjegavanja plaćanja poreza te mogućnosti narušavanja jedinstvenog tržišta i integriteta europskog građanstva. Razmatra se niz inicijativa EU-a za povećanje transparentnosti, odgovornosti i obveza u pogledu dubinske analize koje se odnose na takve programe te se također procjenjuju moguće gospodarske koristi takvih aktivnosti za gospodarstvo EU-a.

9) Pravosuđe i unutarnji poslovi – Sigurnost i temeljna prava (125 milijardi eura)

- Borba protiv nasilja nad ženama (23 milijarde eura)
 - Jednako postupanje i nediskriminacija (0,5 milijardi eura)
 - Borba protiv organiziranog kriminala, korupcije i kiberkriminaliteta (82 milijarde eura)
 - Koordinirano djelovanje protiv terorizma (16 milijardi eura)
 - Postupovna prava i uvjeti pritvora (0,2 milijarde eura)
 - Zaštita podataka (3 milijarde eura)
- **Borba protiv nasilja nad ženama:** Između jedne četvrtine i jedne trećine svih žena u Europi doživjelo je fizičko i/ili seksualno nasilje nakon navršene 15. godine života. Nema pravno obvezujućih instrumenata koji bi se posebno odnosili na žene žrtve nasilja na razini EU-a. Zbog toga se prevencija, zaštita i pomoć razlikuju diljem Unije. EU je potpisao Istanbulsku konvenciju

Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koja će nakon ratifikacije biti obvezujuća i za Uniju i za njezine države članice. U istraživanju Europskog parlamenta procjenjuje se da ukupni socijalni i pojedinačni troškovi nasilja nad ženama iznose oko 230 milijardi eura godišnje, uključujući izravni gubitak BDP-a od otprilike 30 milijardi eura i trošak povećanog korištenja kaznenopravnih sustava i pravosudnih sustava u iznosu od 34 milijarde eura. Kada bi se mjerama politika koje zagovara Parlament takvo nasilje smanjilo za 10 %, dobit za gospodarstvo iznosila bi oko **23 milijardi eura** godišnje.

- **Jednako postupanje i nediskriminacija** : Ideje jednakog postupanja i nediskriminacije temeljne su za vrijednosti na kojima je zasnovana Europska unija. Međutim, svake je godine jedna od pet osoba unutar EU-a diskriminirana na određen način. Osim diskriminacije i nasilja nad ženama (vidi gore), raširena je rasna diskriminacija, osobe s invaliditetom teško se u potpunosti koriste svojim pravom na samostalan život, dok se LGBT osobe suočavaju s novim valovima diskriminacije i zločina iz mržnje. Unatoč postojećem zakonodavstvu i djelovanju EU-a, još uvijek postoje znatni nedostaci i prepreke u jednakom postupanju, odgovarajućoj prevenciji, kaznenom progonu i naknadi za zločine iz mržnje unutar Unije. Istraživanje Europskog parlamenta upućuje na to da bi se daljnjim djelovanjem na razini EU-a određenim pitanjima, posebno osiguravanjem bolje provedbe postojećeg zakonodavstva, usvajanjem nove zaštite u pogledu diskriminacije na temelju vjere i uvjerenja, spolne orijentacije, invaliditeta i dobi te proširenjem zaštite od zločina iz mržnje na LGBT zajednicu moglo ostvariti gospodarsku dobit u iznosu do **527 milijuna eura** godišnje.
- **Borba protiv organiziranog kriminala, korupcije i kiberkriminaliteta**: Organizirani kriminal i korupcija međusobno si pomažu. Skupine koje se bave organiziranim kriminalom nastoje zaobići pravila podmićivanjem službenika. Korupcija ugrožava vladavinu prava, čime se pak pruža više prilika za organizirani kriminal. U okviru razvoja modernih tehnologija, skupine koje se bave organiziranim kriminalom proširile su svoje aktivnosti na kibernetički kriminal, kao što su prijevare na internetu i iznuda putem zlonamjernog softvera. Nedostatak provedbe međunarodnih normi i normi EU-a predstavlja jednu od glavnih prepreka učinkovitosti te borbe koju s njima vode EU i država članica. Istraživanje Europskog parlamenta pokazalo je da bi koordiniraniji pristup europskom gospodarstvu mogao uštedjeti najmanje **82 milijardi eura** godišnje.
- **Koordinirano djelovanje protiv terorizma**: Terorizam je i dalje jedan od najvažnijih problema s kojima se EU trenutačno suočava. EU se bori protiv terorizma podupiranjem različitih nacionalnih mjera i razmjena, uključujući one koji sprečavaju radikalizaciju i novačenje, mjera za borbu protiv financiranja terorizma te reguliranje posjedovanja i nabave oružja i eksploziva, kao i instrumenata kojima je cilj jačanje sigurnosti na vanjskim granicama Unije. To uključuje aktivnu suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama. Ipak, troškovi terorističkih aktivnosti u EU-u i dalje iznose otprilike **5,9 milijardi eura** godišnje. Rješavanje niza nedostataka i prepreka u protuterorističkoj politici EU-a moglo bi dovesti do bolje prevencije i kaznenog progona terorističkih aktivnosti.
- **Postupovna prava i uvjeti pritvora**: Bez obzira na značajno djelovanje i suradnju na razini EU-a, prava i uvjeti pritvora osoba koje se sumnjiči za počinjenje kaznenog djela i koje služe kaznu u državama članicama i dalje ne ispunjavaju međunarodne standarde i standarde EU-a. Zakonodavstvo EU-a o pravima osumnjičenika ograničeno je na utvrđivanje zajedničkih minimalnih standarda. Nadalje, određena područja, kao što je pritvor prije suđenja, nisu riješena na sveobuhvatan način, čime se doprinosi prenapučenosti zatvora u nizu država članica EU-a. To stanje utječe na dotične osobe i njihove obitelji, ali i na društvo općenito. Istraživanje Europskog parlamenta procijenilo je trošak prekomjerne primjene mjera pritvora za europsko gospodarstvo na 162 milijuna eura godišnje te da se nerazmjernim korištenjem europskog uhidbenog naloga stvara dodatni trošak od 43 milijuna eura, što ukupno čini **205 milijuna eura** godišnje.

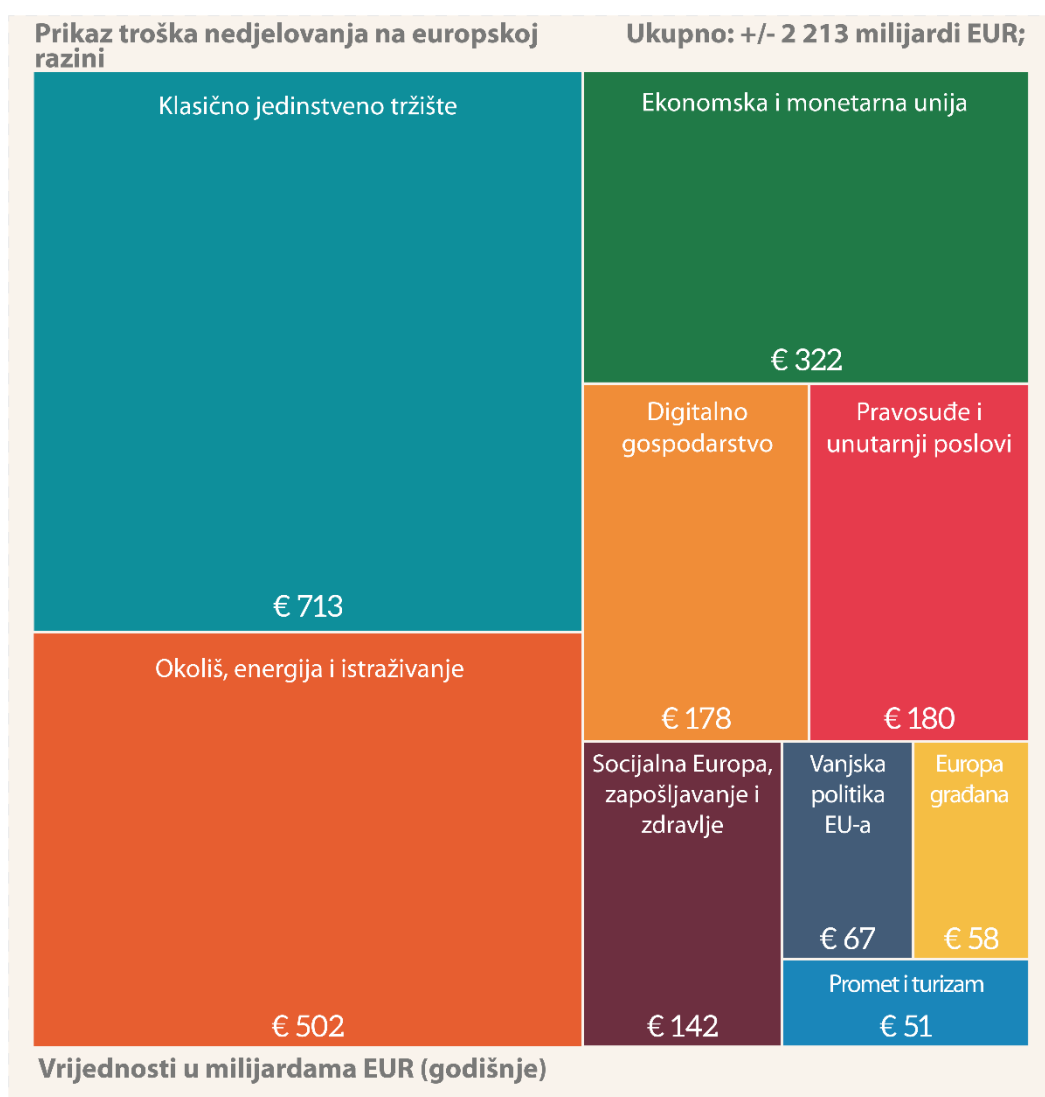
- **Zaštita podataka:** Zaštita podataka temeljno je pravo iz Povelje EU-a o temeljnim pravima i nedavne Opće uredbe o zaštiti podataka, kojom su obuhvaćeni javni i privatni sektor, te Direktive o provedbi zakona o zaštiti podataka, kojom je obuhvaćena policijska i pravosudna suradnja, kojima su se na dosljedan i pozitivan način ažurirali standardi o zaštiti podataka za građane. Međutim, i dalje postoji mogućnost dodatnog pojašnjavanja i pojednostavnjenja postupaka u pogledu internetske privatnosti u elektroničkim komunikacijama ažuriranjem zakonodavstva u tom području. Osim zaštite prava građana, uštede za europsko gospodarstvo mogle bi iznositi otprilike **3,25 milijardi eura** godišnje.

10) Vanjska politika EU-a (67 milijardi eura).

- Manje udvostručavanja u sigurnosnoj i obrambenoj politici (22 milijarde eura)
 - Poboljšana koordinacija donatora u razvojnoj politici (9 milijardi eura)
 - Bolja zajednička konzularna zaštita građana EU-a (0,9 milijardi eura)
 - Promicanje međunarodne trgovine (35 milijardi eura)
- **Manje udvostručavanja u sigurnosnoj i obrambenoj politici:** Iako države članice EU-a kolektivno imaju drugu najveću potrošnju u području obrane na svijetu koja sada iznosi više od 220 milijardi eura (s tendencijom rasta), tradicionalna rascjepkanost oružanih snaga i vojne nabave, koja se ponekad odražava u neinteroperabilnosti opreme, dovodi do nepotrebnih preklapanja i udvostručavanja, dok povećana suradnja može ponuditi veću učinkovitost, posebno na temelju veće standardizacije opreme i specijalizacije zadaća. Istraživanje Europskog parlamenta ukazuje na to da, unatoč važnom nedavnom napretku u tom području koji su zajednički ostvarili EU i NATO, i dalje postoji mogućnost za povećanje učinkovitosti koje treba ostvariti u vrijednosti od najmanje **22 milijarde eura** godišnje, te su do istih zaključaka došla i istraživanja koja su provela druga tijela, kao što su Zaklada Bertelsmann, Institut McKinsey i Talijanski institut za međunarodne poslove.
 - **Poboljšana koordinacija donatora u razvojnoj politici:** EU i njegove države članice zajednički su najveći sudionik u globalnoj razvojnoj pomoći te troše 76 milijardi eura na službeni razvojnu pomoć. Iako je EU bio usko uključen u definiranje kriterija i alata za učinkovitost globalne pomoći, postojanje tri različite vrste pomoći EU-a – pomoći koju Europska komisija pruža izravno, pomoći koju Komisija pruža neizravno putem upravljanja međuvladinim Europskim razvojnim fondom (ERF) te pomoći koju bilateralno pružaju države članice – može otežati učinkovitost i dovesti do udvostručavanja i preklapanja. Istraživanje Europskog parlamenta ukazuje na to da bi se boljom koordinacijom u tom području te koordinacijom pružene pomoći za određene zemlje mogla ostvariti dobit u iznosu od oko **9 milijardi eura** godišnje, uključujući izravne uštede i bolje rezultate u zemljama primateljicama.
 - **Bolja zajednička konzularna zaštita građana EU-a:** Sve je veći broj građana EU-a koji se sele, putuju i rade izvan granica EU-a. Ugovorima im se daje pravo da uživaju diplomatsku i konzularnu zaštitu u zemlji u kojoj njihova vlastita država članica nije zastupljena. Veća diplomatska pomoć za te građane mogla bi biti korisna ne samo za njih nego i za smanjenje nepotrebnih troškova udvostručavanja potpore. Procijenjeno je da bi se osiguravanjem niza diplomatskih službi na razini EU-a kojima danas upravljaju diplomatske misije pojedinačnih država članica godišnje moglo uštedjeti oko **860 milijuna eura**.
 - **Promicanje međunarodne trgovine:** Uzimajući u obzir dobra i usluge, EU je najveća svjetska trgovinska sila. Međunarodna trgovina trebala bi povećati dobrobit kroz specijalizaciju i produktivnost te omogućiti pristup resursima koji su oskudni na domaćem tržištu, tehnologiji i inovacijama proizvedenima u inozemstvu. EU istodobno nastoji osigurati da se u njegovoj

trgovinskoj politici poštuju ljudska prava, prava radnika, standardi zaštite okoliša te zdravstveni i sigurnosni standardi i načela. Iako su multilateralni (WTO) i bilateralni trgovinski okviri za Uniju vrlo važni, nedavno je postignut napredak u tom drugom području. Europska komisija procijenila je potencijalnu gospodarsku korist za gospodarstvo EU-a u okviru nedavno sklopljenih sporazuma o slobodnoj trgovini s Novim Zelandom, Australijom i Japanom u rasponu od 2,1 do 35 milijardi eura godišnje, te je očekivala da će Transatlantsko partnerstvo za trgovinu i ulaganja (TTIP) donijeti oko 68 milijardi eura godišnje. Slično tome, dugoročna moguća dobit jednog od daljnjih trgovinskih sporazuma EU-a o slobodnoj trgovini s velikom trećom zemljom ili skupinom zemalja mogla bi se realno procijeniti na oko **35 milijardi EUR** godišnje.

Prikaz troška nedjelovanja na Europskoj razini, 2019. – 2024.

Popis detaljne analize potencijalne ekonomske dobiti u 50 područja politika EU-a koja se može pronaći u cjelovitoj studiji

KLASIČNO JEDINSTVENO TRŽIŠTE	29
1. Dovošenje jedinstvenog tržišta robe	29
2. Dovošenje jedinstvenog tržišta usluga	34
3. Garancija prava potrošača	40
4. Promicanje ekonomije suradnje ili dijeljenja	44
5. Borba protiv izbjegavanja plaćanja poreza na dobit	48
6. Borba protiv prijevara povezanih s porezom na dodanu vrijednost	52
DIGITALNO GOSPODARSTVO	55
7. Ostvarivanje jedinstvenog digitalnog tržišta	55
8. Promicanje internetske povezivosti	60
9. Kibersigurnost	66
EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA	70
10. Bolja koordinacija fiskalnih politika	70
11. Dovošenje bankovne unije	74
12. Zajednički sustav osiguranja depozita	78
13. Zajednički sustav osiguranja nezaposlenih osoba	82
14. Izgradnja bolje integriranih tržišta kapitala	86
15. Paneuropski mirovinski proizvod	91

OKOLIŠ, ENERGIJA I ISTRAŽIVANJE	95
16. Klimatske promjene	95
17. Ojačano zakonodavstvo o vodama	102
18. Integriranije energetske tržište s većom energetsom učinkovitošću	106
19. Promicanje istraživanja i inovacija:	112
20. Robotika i umjetna inteligencija	116
PROMET I TURIZAM	120
21. Jedinostveni europski prometni prostor	120
22. Razvoj politike u području turizma	125
23. Veća prava putnika	128
24. Manipulacije s brojačima kilometara u motornim vozilima	131
25. Pravila o odgovornosti i osiguranje za autonomna vozila	134
SOCIJALNA EUROPA, ZAPOŠLJAVANJE I ZDRAVLJE	137
26. Smanjenje razlike u plaćama između žena i muškaraca	137
27. Bolje informiranje radnika i savjetovanje s njima	142
28. Rješavanje nejednakosti u području zdravlja	146
29. Socijalna poduzeća i uzajamna društva	149
EUROPA GRAĐANA	152
30. Slobodno kretanje gospodarski aktivnih građana EU-a	152
31. Kreativnost i kulturna raznolikost	157
32. Prekogranične volonterske aktivnosti	161
33. Zaštita djece te obiteljski i imovinski odnosi	164
34. Osnivanje i mobilnost poduzeća	169
35. Pravna suradnja i sudski postupci u građanskim i trgovačkim stvarima	173
36. Pravo EU-a o upravnom postupku	176

PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI: MIGRACIJE I GRANICE	179
37. Zakonite migracije	179
38. Politika azila	183
39. Nadzor granica i vizna politika	186
40. Programi stjecanja državljanstva i boravišta ulaganjem	190
PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI: SIGURNOST I TEMELJNA PRAVA	194
41. Borba protiv nasilja nad ženama	194
42. Jednako postupanje i nediskriminacija	198
43. Borba protiv organiziranog kriminala, korupcije i kiberkriminaliteta	202
44. Koordinirano djelovanje protiv terorizma	206
45. Postupovna prava i uvjeti pritvora	210
46. Zaštita podataka	214
VANJSKA POLITIKA EU-a	218
47. Manje udvostručavanja u sigurnosnoj i obrambenoj politici	218
48. Poboljšana koordinacija donatora u razvojnoj politici	225
49. Bolja zajednička konzularna zaštita građana EU-a	229
50. Promicanje međunarodne trgovine	233

Ovaj izvadak iz istraživanje objedinjuje tekući rad na dugoročnom projektu utvrđivanja i analize „troškova nedjelovanja na Europskoj razini“ u brojnim političkim područjima. Ova se ideja, koju je Europski parlament uveo 1980-ih, ovdje upotrebljava za kvantificiranje mogućeg rasta učinkovitosti današnjeg europskog gospodarstva putem niza političkih inicijativa za koje se Parlament zalaže u posljednje vrijeme – od šireg i dubljeg jedinstvenog digitalnog tržišta do sustavnije koordinacije nacionalnih i europskih politika obrane i razvoja ili pojačane suradnje u borbi protiv izbjegavanja plaćanja poreza. Koristi se prije svega mjere rastom BDP-a ili racionalnijim korištenjem javnih resursa.

Posljednja analiza upućuje na to da postoji potencijalna dobit za europsko gospodarstvo (EU-28) od preko 2 200 milijardi eura koja bi se mogla ostvariti ako institucije Unije donesu politike koje zagovara Parlament za niz područja te ih zatim u potpunosti provedu u razdoblju od deset godina od 2019. do 2029. To bi dovelo do „dividende od dva bilijuna eura“, što bi predstavljalo povećanje ukupnog BDP-a EU-a za oko 14 % (2017. iznosio je 15,3 bilijuna eura). Ovom se studijom želi dati doprinos aktualnoj raspravi o prioritetima politike Europske unije za tekući petogodišnji institucijski ciklus od 2019. do 2024. godine.

Ovo je publikacija Odjela za europsku dodanu vrijednost.

EPRS | Služba Europskog parlamenta za istraživanja

Ovaj je dokument pripremljen kao popratni materijal za zastupnike i osoblje u Europskom parlamentu kako bi im se pomoglo u njihovu parlamentarnom radu. Za sadržaj ovog dokumenta odgovoran je isključivo njegov autor (autori) i mišljenja izražena u njemu ne treba smatrati službenim stajalištem Parlamenta.

PE 631.745
ISBN: 978-92-846-5008-8
DOI: 10.2861/135201
CAT: QA-02-19-215-HR-N